Öppet brev till generaldirektör Sofia Wallström, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV)
Kopia: Ekobrottsmyndigheten, Riksrevisionen
Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, media

En halvårsavstämning av hur läkemedelsbolaget Shire i Sverige stulit mångmiljoner av skattebetalarnas pengar – med TLV:s och Läkemedelsverkets goda minne

18 augusti 2014

Den här rapporten skickas i kopia till Ekobrottsmyndigheten och Riksrevisionen för att göras till del av det utredningsmaterial som förhoppningsvis snart kan leda till ingripanden liknande dem som de sista åren gjorts mot läkemedelsbolags förödande bedrägliga verksamhet i USA.

Det här är en halvårsavstämning av rapporten och handlar om det drama som just nu utspelar sig, där läkemedelsbolaget Shire *drar in mångmiljonbelopp* på bedräglig försäljning av amfetaminet Elvanse – med TLV:s och Läkemedelsverkets goda minne.

Det är den väldokumenterade historien om vad som bara kan ses som illegal försäljning av amfetamin från läkemedelsbolagets sida, och som en förskingring av skattemedel godkänd av TLV och Läkemedelsverket.

Vi kan redan från början säga att om en privatperson gjort sig skyldig till vad som här tas upp hade denne hamnat bakom lås och bom för länge sedan.

Den 19 december 2013 bestämde TLV att Elvanse skulle subventioneras för barn, i de fall där drogeffekten av Concerta/Ritalin, Strattera inte varit tillräcklig. Skattebetalarna skulle ***inte finansiera utskrivning av Elvanse för vuxna*** [1]. Det behövdes dock ingen större fantasi för att förstå att det är *vuxna*, inte barn, som vill komma åt gratis amfetamin. Den 23 december bekräftade TLV (personligt brev) tolkningen av beslutet:

> ”Vuxna som får Elvanse som nyinsättning får ingen subvention.”

I mitten av januari kunde man dock i olika nätdiskussioner läsa att det *inte var några problem* för vuxna (som fått diagnosen ADHD i vuxen ålder) att i Sverige hämta ut Elvanse *inom* högkostnadsskyddet, i strid med det beslut som TLV just fattat.

Vid förfrågan om saken sade sig TLV (den 23 januari) inte ha några uppgifter att lämna ut om huruvida utskrivningen av amfetaminet Elvanse skedde i överensstämmelse med beslutet eller inte. Myndigheten hade inte lyft ett finger för att utröna om så var fallet.

I mitten av februari stod det klart att den grupp psykiatriker som skriver ut Elvanse till vuxna i Sverige *struntade fullständigt i TLV:s beslut*. Socialstyrelsens avdelning för statistik och jämförelser kunde då berätta följande om utskrivningen:

Av de 811 recept för Elvanse som skrevs ut för vuxna enbart under *januari* 2014 skrevs 785, alltså 96,8 % ut *inom* läkemedelsförmånen, trots TLV:s beslut. Skattebetalarna fick betala 663 498 kronor för att subventionera förskrivningen till vuxna – i strid med TLV:s beslut.

När TLV nåddes av dessa uppgifter blev svaret att man inte hade möjlighet att *”dubbelkolla”* de siffror jag angett. Man skrev också: ”Det finns ingen mekanism som automatiskt leder till att begränsningar i subventionen följs.” Vilket betyder att det behövdes ett ingripande från myndigheten för att rätta till saken – den rättade inte till sig ”automatiskt”.

Men eftersom TLV uppenbarligen inte tänkte ta några initiativ för att undersöka uppgifterna (”dubbelkolla de siffror du uppger”) bad jag *Socialstyrelsen* att maila över uppgifterna direkt till myndigheten. Vilket skedde den 24 februari.

Det var med andra ord så att TLV vid *denna* tidpunkt (24 februari) var helt på det klara med att läkemedelsbolaget Shire och de psykiatriker som skrev ut bolagets amfetamin till vuxna gjorde det i strid med myndighetens beslut om att denna utskrivning *inte* skulle bekostas av skattebetalarna.

TLV gjorde inget för att komma till rätta med den uppenbara förskingringen av skattemedel och läkemedelsbolagets bedrägliga försäljning till vuxna bekostades alltså under januari med 663 498 kronor.

I mitten av mars stod det – än en gång - klart att den grupp psykiatriker som skriver ut Elvanse till vuxna i Sverige *struntade fullständigt i TLV:s beslut*. Socialstyrelsens avdelning för statistik och jämförelser kunde då berätta följande om utskrivningen:

Av de 1134 recept för Elvanse som skrevs ut för vuxna under *februari* 2014 skrevs 1120, alltså 98,8 % (!!) ut *inom* läkemedelsförmånen, trots TLV:s beslut. Skattebetalarna fick för februari betala 1 071 918 kronor för att de subventionera förskrivningen till vuxna – i strid med TLV:s beslut.

Under två månader hade Elvanse subventionerats för vuxna *inom* läkemedelsförmånen med 1 735 416 kronor. Vi såg också att utskrivningen av Elvanse till vuxna uppgick till 98,8 % (!) *inom* läkemedelsförmånen [2].

Och TLV kunde den 31 mars bekräfta att man tagit del av också de ovanstående uppgifterna. Man skrev:

> “Tack för informationen om förskrivningen av Elvanse. Vi har tagit emot statistik från Socialstyrelsen angående vårt beslut om Elvanse (19 december 2013). I samband med vårt beslut om Elvanse i december 2013 publicerade vi information på vår webbplats samt i vår nyhetstjänst. Vi publicerade också information om vårt beslut gällande Elvanse i tidningen *Information från läkemedelsverket (*nr 1/februari 2014).”

Och man skrev:

> ”TLV:s ledning har inte varit i kontakt med Shire angående Elvanse.“

När vi kom in i april står det klart att bedrägeriet fortsatte ohejdat – trots att de berörda myndigheterna (TLV och Läkemedelsverket) varit fullt informerade om vad som pågått sedan början av året:

Av de 1446 recept för Elvanse som skrevs ut för vuxna under *mars* 2014 skrevs 1425, alltså 98,5 % (!!) ut *inom* läkemedelsförmånen, trots TLV:s beslut [3].

Problemet med denna information till TLV och Läkemedelsverket är att Socialstyrelsen nu ansett sig tvungen att sekretessbelägga hur mycket Shire fått in i *kronor* direkt från skattebetalarna.

Och vi kommer till halvårsavstämningen:

Det kan nu avslöjas att läkemedelsbolaget under januari-juni Shire dragit in 11 058 615 kronor på utskrivningen av Elvanse till vuxna INOM läkemedelsförmånen – trots TLV:s beslut om det INTE skulle subventioneras för vuxna.

Utskrivningen utom förmånen uppgick till blott 164 223 kronor; vilket alltså innebär att andelen förskrivning i strid med TLV:s beslut kan sägas uppgå till 11 058 615/11 222 848 kronor=98,5 %.

Jag vill med anledning av det här få följande bekräftat av dig Sofia, som generaldirektör för TLV:

1. TLV:s ledning har *återigen* tagit del av den statistik som visar att myndighetens beslut av den 19 december 2013 inte alls följs av landets psykiatriker.

2. TLV:s ledning har förstått att förskrivningen av Elvanse till vuxna *inom* läkemedelsförmånen under januari-juni uppgick till 11 058 615 kronor – och att detta utgjorde 98,5 % (!!) av den totala förskrivningen till vuxna.

3. TLV:s ledning har *inte* skickat någon handling/något direktiv till landets psykiatriker eller landsting under året för att komma till rätta med den bedrägliga subventioneringen och förskingringen av skattemedel. TLV har inte tagit några initiativ för att få stopp på den illegala verksamheten.

4. TLV:s ledning har inte skickat någon handling/något direktiv till läkemedelsbolaget Shire under året för att komma till rätta med bolagets bedrägliga försäljning av Elvanse till vuxna.

Jag ser fram mot att få en bekräftelse på punkterna 1-4 innan veckan är slut.

Janne Larsson
skribent
janne.olov.larsson@telia.com

[1] TLV, Elvanse ingår i högkostnadsskyddet med begränsning, 19 december 2013, http://www.tlv.se/beslut/beslut-lakemedel/begransad-subvention/Elvanse-ingar-i-hogkostnadsskyddet-med-begransning/
[2] Socialstyrelsen, utlämnade uppgifter, 14 mars 2014, http://jannel.se/Elvanse.feb.pdf
[3] Socialstyrelsen, utlämnade uppgifter, 15 april 2014, http://jannel.se/Elvanse.mars.pdf